

Zilele Culturii Israeliene

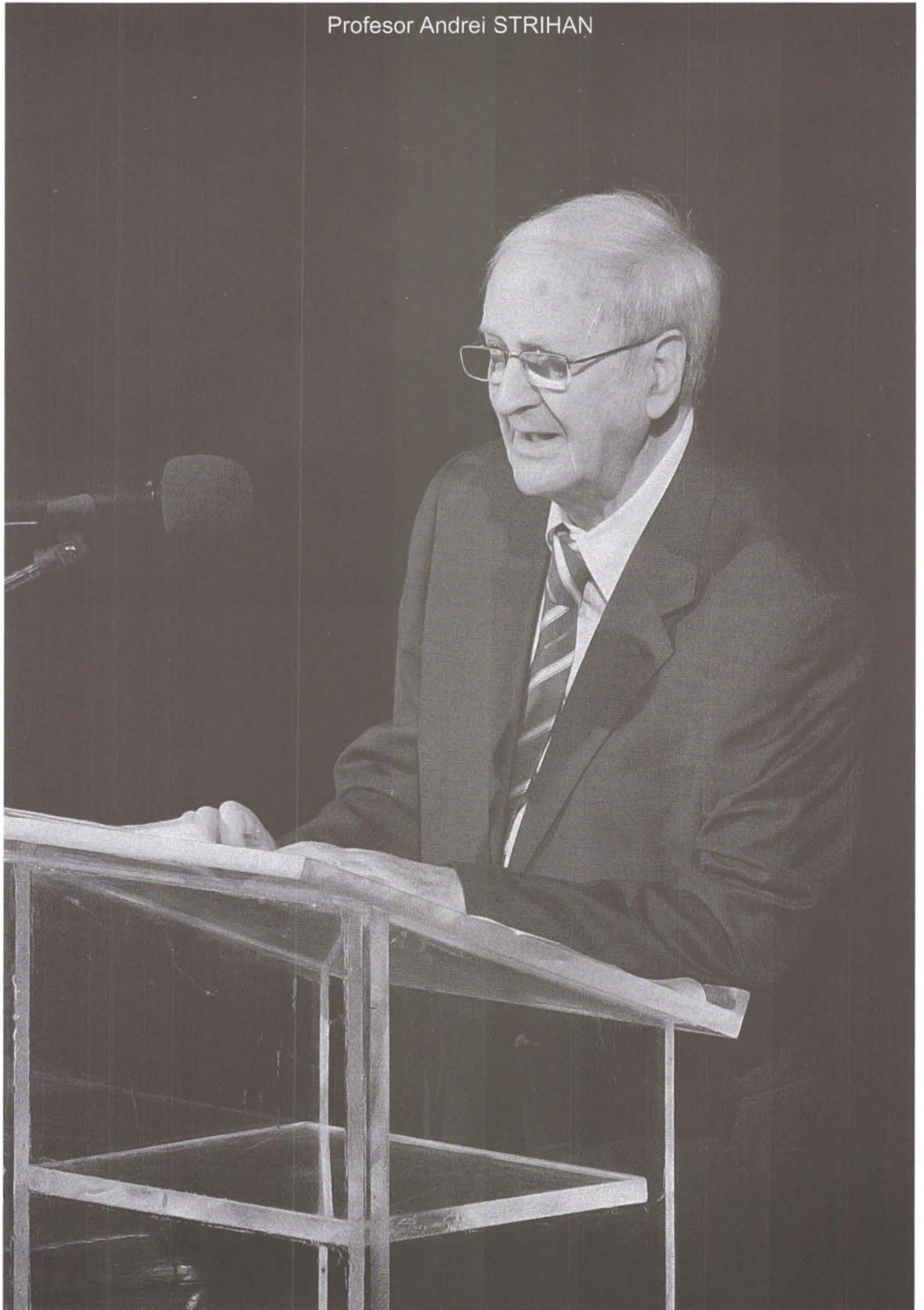
Între 20 și 23 octombrie, Teatrul Odeon s-a lăsat vizitat, impregnat, contaminat de cultura... israeliană. După cehi, olandezi, maghiari, polonezi, *programul odeon.art*, ajuns la episodul 5, ne-a împrietenit mai bine cu cei pe care credem că-i cunoaștem ca... pe propriile noastre buzunare, pur și simplu pentru că atâția artiști evrei s-au întors în teatrele noastre și continuă să joace ori să monteze aici, ori pentru că actori născuți în România sau care și-au făcut debutul în profesie aici au emigrat și au reușit frumoase cariere în Israel. **Lia König**, reprezentanta celui de-al doilea curent, a fost, de altfel, vedeta absolută a seriei de evenimente (vezi interviul nostru din pagina 146), organizate de Teatrul Odeon și Ambasada Statului Israel. Recitalului extraordinar pe care l-a oferit marea actriță unei săli pline-ochi, i s-au adăugat întâlniri cu genuri artistice în care excelează spiritul creator ebraic: un minunat, când stenic, când nostalgic, concert de muzică tradițională susținut de Emil Aybinder Quartet & Hanny Livne (Tel Aviv), precum și un spectacol de dans contemporan, intitulat *32 minute de dragoste*, „irosite” în folosul nostru de Amit Goldenberg și Yaara Dolev (Tel Aviv).

Cu profesorul **Andrei Strihan**, doctor în estetică, de care îmi amintesc cu mult drag atâtea generații de absolvenți ai Institutului de Teatru din București (1950–1976), ani de zile profesor și la Facultatea de Arte din Tel Aviv, autor a numeroase cărți și studii de teoria și istoria teatrului publicate în Israel, Franța, Germania, Marea Britanie, Brazilia, Italia, Chile și România, vă veți mai întâlni în paginile revistei, întrucât urmează să publicăm conferința despre teatrul israelian de azi pe care a susținut-o la Odeon.

Deocamdată consemnăm cea dintâi colaborare dintre Fundația Culturală „Camil Petrescu” și Teatrul Odeon prilejuită de editarea antologiei ***Dramaturgi israelieni de azi***, întreprindere la care ne-au ajutat cu generozitate atât Ambasada Statului Israel, cât și Institutului Israelian de Teatru (Teatrul Cameri din Tel Aviv). Acesta din urmă ne-a pus la dispoziție mai multe texte contemporane, citite și selectate competent de Ada-Maria Ichim, căreia i-a revenit și plăcuta sarcină de a traduce cele cinci piese reținute în antologie. Poeta Ioana Ieronim (ea însăși o admirabilă traducătoare) a prefațat volumul, unul de referință judecând după valoarea numelor propuse: **Hanoch Levin, Joshua Sobol, Edna Mazya, Hanna Azoulay-Hasfari și Savyon Liebrecht**, dar și după aceste rânduri introductive ale colaboratoarei noastre: „Veritabil mozaic de teme și forme estetice, antologia ***Dramaturgi israelieni de azi*** reflectă bogata și complicata lume a Israelului prin cinci piese exemplare din creația unor dramaturgi de vârf. Textele punctează câteva dintre liniile de forță ale preocupărilor, obsesiilor, stărilor de fapt în Israelul de astăzi: statul, care există de puțin peste 60 de ani, al unui popor milenar; o societate a dezbaterilor vii, tensionate, sub presiune, o societate de extraordinară mobilitate, unde mai nimic nu este de la sine înțeles. Sunt texte în care distingem nuanțele unei lumi, vedem lupta cu propriii demoni, fondul generos, clarvăzător, umanist și înțelept al unor importante voci creatoare.”

Antologia – al 11-lea titlu din seria „Dramaturgi de azi” editată de Fundația „Camil Petrescu” – a fost lansată pe 23 octombrie, cu un spectacol-lectură. Angela Ioan, Elvira Deatcu, Cătălina Mustață și Paula Niculiță le-au interpretat pe cele patru surori din piesa ***Ziua lertării*** de Hanna Azoulay-Hasfari, într-un soi de

Profesor Andrei STRIHAN

Cătălina MUSTAȚĂ și Paula NICULIȚĂ

aproape-spectacol, pe cât de atractiv sub raport vizual, pe atât de deconcertant ca realizare. Ignorând în mod deliberat didascaliiile și, mai ales, nevoia delimitării spațiilor de joc, regizoarea Mara Roșu, absolventă a Facultății de Teatru din Cluj, a propus propriul ei decupaj, din care nu lipseau proiecțiile video (și asta nu doar pentru că, în piesă, aparatul de filmat joacă un rol important), dar a ambiguizat peste măsură nivelul de bază (strict narativ) al textului, pierzând pe drum, în fond, însuși sensul lecturii. Publicul n-a părut totuși dezamăgit. În *Ziua Iertării*, piesă scrisă în perioada 2000–2002 (titlul original: *Slihot*), Hanna Azoulay-Hasfari, dramaturg și scenarist remarcabil, renumită actriță israeliană de teatru și film, „oferă – după cum scrie Ioana Ieronim în prefață – un *close-up* plin de umor și culoare al dinamicii vieții israeliene de azi. Dispariția mamei tocmai de Iom Kipur – când familiile se reunesc – le adună în casa părintească pe patru surori risipite de ani de zile. Ele nu mai știu prea bine tradițiile sărbătorii (și oricum îi pierd sensul de căință și iertare), în schimb vechile lor exasperări și gelozii au rămas intacte, au înghețat în timp și ies la suprafață exploziv. Piesa vorbește despre familie ca teren ireductibil de iubire și insuportabilitate, dar și despre tema – și teama – zădărniceii, a ratării, a vulnerabilității. Viețile «de telenovelă» ale personajelor sunt scanate necruțător de ochiul unei camere de filmat folosite de sora cea mică. *Ziua Iertării* poate fi privită și ca ciné-vérité, autoficțiune, montaj de «trăire» și «mărturisire» – un instrumentar pe care scriitoarea îl folosește cu dezinvoltură.” Am recurs la un citat dezvoltat, dar și lămuritor, tocmai pentru a sugera potențialul extraordinar al piesei. Ca și celelalte texte din antologia *Dramaturgi israelieni de azi* și acesta va avea, sunt sigură, o carieră lungă pe scenele noastre. (Andreea DUMITRU)